

РОЗДІЛ 5 «ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО»

УДК 349.2

Бабенко О. В.,

Аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ОХОРОННОГО ТРУДОВОГО ПРАВОВІДНОШЕННЯ В АНГЛІЇ

У статті проаналізовано специфіку охоронного трудового правовідношення в Англії. Досліджено зміст та значення правової природи охоронного трудового правовідношення в Англії. Виокремлено перелік особливостей охоронного трудового правовідношення в Англії.

Ключові слова: *особливості, охоронне правовідношення, трудове правовідношення, праця, охорона.*

In the article the specifics of the protective employment relationship in England are analyzed. The content and significance of the legal nature of the protective employment relationship in England are studied. The list of features of protective labor legal relations in England is allocated.

Key words: *features, protective legal relation, labor legal relation, work, protection.*

Увага науковців до питань, пов'язаних із свободою мирних зібрань як в Україні, так і закордоном, поступово зростає, проте все ж є меншою, аніж необхідно для того, щоб повноцінно сформувати такі фундаментальні категорії, як доктрина охоронного правовідношення за пікетування. Британський дослідник Д. Мід [1, с. 6] зауважив, що важко порахувати кількість книжок в англійському світі написаних стосовно права на свободу слова, проте щоб порахувати кількість книжок щодо тематики протестів і зібрань, ймовірно, не треба буде використовувати навіть пальці обох рук [2, с. 15]. Тож питання доктрини охоронного правовідношення за пікетування є проблемним як для України, так і для Англії, не зважаючи на те, що пікетування та інші мирні зібрання для Англії є цілком звичним явищем, і досвід цієї держави у даній сфері накопичувався протягом століть.

Досвід Англії свідчить про те, що не лише в Україні погіршення економічної та соціальної ситуації призводить до зростання невдоволення населення, і як наслідок, їх організації до участі у масових заходах для захисту своїх порушених прав. Мітинги, пікетування, демонстрації та інші форми мирних зібрань, спрямовані на захист прав та інтересів громадян, були, є і будуть одними із найефективніших способів для відстоювання населенням своїх прав. У багатьох країнах світу, у тому числі й в Україні, діє законодавство, яке регламентує порядок проведення масових заходів, у якому передбачено права та відповідальність за проведення таких заходів у межах закону та зазначено порядок звернення до місцевих органів влади і отримання дозволу на проведення відповідних акцій. Проте, не зважаючи на це, у науковій літературі як найбільш корисний досвід врегулювання питань, пов'язаних із мирними зібраннями загалом, та пікетуваннями у тому числі, традиційно відзначається досвід Англії.

Окремі аспекти англійської доктрини охоронного правовідношення за пікетування у вітчизняній науковій літературі досліджувались у працях таких авторів, як: О.А. Булда, С.Я. Вавженчук, І.А. Єремєєва, В.В. Заросило, Є.А. Кобрусєва, Р.А. Лідовець, В.Ф. Нестерович, А.П. Святненко, М.Л. Серєда, О.В. Чернецька, Н.М. Швець, В.С. Шилінгов, О.С. Шкарнега та інших авторів. Але в той самий час, варто враховувати, що питання пов'язані із інститутом пікетування в Англії переважно досліджуються фрагментарно, тому на даному етапі питання англійської доктрини охоронного правовідношення за пікетування є новим для вітчизняної літератури.

Аналізуючи особливості формування охоронного трудового правовідношення за пікетування в Англії, необхідно враховувати, що підставою для виникнення охоронного трудового правовідношення по пікетуванню є порушення прав працівників на мирне зібрання та висловлення протесту щодо дій чи рішень роботодавців або незгоди щодо забезпечення роботодавцями їхніх прав та інтересів, всупереч тому, що організатором або учасником пікетування було додержано вимоги, передбачені в національному законодавстві (Актах про громадський порядок 1936 року (Public Order Act 1936) [3], 1986 року (Public Order Act 1986) [4] та 1994 років (Criminal Justice and Public Order Act 1994) [5]). У процесі дослідження нами встановлено, що особи, які в Англії виявили бажання організувати, або взяти участь у пікетуванні, мають враховувати, що їх право на здійснення пікетування може бути реалізоване у тій мірі, у якій воно спеціально не обмежено законом. Відповідно, законодавство про пікетування обмежує право громадян Англії на пікетування у наступних випадках:

- працівники реалізують право на пікетування за наявності підстав для захисту їхніх соціальних та економічних прав й інтересів, як учасників трудових відносин, тобто пікетування не можна вважати законним, якщо воно здійснюється безпідставно;

- пікетування в Англії повинне мати чітко виражену мету, а саме припинення трудового правопорушення, відновлення порушених соціальних та економічних прав й інтересів, інформування суспільства про наявність правопорушення або про його потенційне виникнення, а у тому випадку, коли пікетувальники не проголошують жодних вимог, пікетування не може бути законним;

- пікетування організовується за місцем розташування пікетованого об'єкту, тобто працівниками на робочому місці, а у разі, якщо це неможливо (наприклад, пікетування пілотів, матросів, працівників залізниці тощо) – за місцем державної реєстрації роботодавця, або знаходження центрального виконавчого органу останнього, але при цьому мають бути враховані передбачені законодавством обмеження – зокрема, пікетування не може бути проведене на громадських дорогах та вулицях з метою попередження незручностей для водіїв та пішоходів, а отже пікетування є законним лише у тому випадку, коли його організаторами та учасниками було дотримано правила щодо розміщення пікетування;

- існують обмеження щодо пікетування біля деяких об'єктів - пікетування не може проводитись ближче «контрольованої зони» від будинку парламенту під час засідань Палат (обмеження пов'язані із недопущенням випадків нападу на парламент з боку громадян, які беруть участь у пікетуванні, якщо воно стане неконтрольованим), а також пікетування має бути погоджено з господарем земельної ділянки, на території якого воно проводиться, або ж із відповідними державними установами, у разі якщо демонстрація проводиться на державних територіях, які мають особливий статус та значення;

- за загальним правилом, суб'єктний склад пікетування не обмежується працівниками, які перебувають з роботодавцем у трудових правовідносинах, адже взяти участь у пікетуванні можуть представники профспілок, неправомірно звільнені працівники, працівники юридичних осіб, які пов'язані корпоративними правами з юридичною особою, працівники якої здійснюють пікетування, і при цьому англійська модель пікетування передбачає його здійснення працівниками у кількості понад 20 осіб, та наявні обмеження серед професій, які можуть брати участь в пікетуваннях, тож пікетування не є законним ураз недотримання правил щодо його суб'єктного складу;

- при пікетуванні учасники не можуть вчиняти окремі «заборонені дії», і зобов'язані їх припинити на вимогу поліції, пікетування має бути мирним та не може перешкоджати діяльності поліції, а організаторам необхідно заздалегідь сповістити органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування про проведення пікетування «у прийнятні строки, що передують даті їх проведення».

Серед особливостей охоронного трудового правовідношення в Англії нами виділено

наступні:

по-перше, підставою для його виникнення є порушення прав працівників на мирне зібрання та висловлення протесту щодо дій чи рішень роботодавців або незгоди щодо забезпечення роботодавцями їхніх прав та інтересів, всупереч тому, що організатором або учасником пікетування було додержано вимоги, передбачені в національному законодавстві (Актах про громадський порядок 1936 року (Public Order Act 1936) [3], 1986 року (Public Order Act 1986) [4] та 1994 років (Criminal Justice and Public Order Act 1994) [5]);

по-друге, особи, які в Англії виявили бажання організувати, або взяти участь у пікетуванні, мають враховувати, що їх право на здійснення пікетування може бути реалізоване у тій мірі, у якій воно спеціально не обмежено законом, і у тому випадку, коли обмеження додержано, а права пікетувальників порушені, вони мають право на поновлення свого права;

по-третє, охоронне трудове правовідношення за пікетування в Англії характеризуються схожими особливостями, що й охоронне трудове правовідношення за пікетування в Україні.

Загалом, підсумовуючи аналіз англійської доктрини охоронного правовідношення за пікетування, зробимо висновок, що її специфіка у порівнянні із українською полягає у «традиційності» правової системи даної держави. Як наслідок, ряд прав, у тому числі й право на мирні зібрання в Англії, є такими, які не потребують законодавчого урегулювання, оскільки є природними і належать кожній людині. Саме тому, в основі англійської доктрини охоронного правовідношення за пікетування перебувають обмеження, які мають враховуватись при реалізації права на пікетування. У тому випадку, коли пікетувальниками додержано усіх передбачених законодавством правил, а їх право на пікетування було порушено і самі пікетувальники бажають його поновити, виникає охоронне правовідношення за пікетування. Багато із проаналізованих нами обмежень є подібними до тих, які передбачені законодавством України, проте все ж зробимо висновок про існування унікальної системи, яка досліджується науковцями із усього світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Mead D. The new law of peaceful protest rights and regulations in the human rights act era. Oregon: Oxford and Portland, 2010. 499 p.
2. Серета М. Л. Право на мирні зібрання : теоретичні, практичні та порівняльно-правові аспекти : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук; [наук. керівник Козюбра М. І.] ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". Київ : [б. в.], 2019. 203 с
3. Public Order Act 1936. URL: <http://legislation.gov.uk/ukpga/Edw8and1Geo6/1/6/contents> (дата звернення 30.03.2020 року)
4. Public Order Act 1986. URL: <http://legislation.gov.uk/ukpga/1986/64/contents> (дата звернення 30.03.2020 року)
5. Criminal Justice and Public Order Act 1994. URL: <http://legislation.gov.uk/ukpga/1994/33/contents> (дата звернення 30.03.2020 року)

УДК 349.3

Бабкіна А.Ю.,
помічник голови Чернігівського
апеляційного суду

ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ РОЗВИТКУ ПРАВА НА ПРАЦЮ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

У статті досліджуються найбільш вразливі та найбільш не реалізовані для застосування в житті громадян питання законодавчої бази, а саме право на працю осіб з інвалідністю.